

Gusztika nem tehetett róla, gondoltam át a dolgot a rum és a sör mellett a Bátor Egérben. Ő volt a legfiatalabb a tantestületben, két éve ő kapott minden szívnyivalót, Lenin vetélkedőt, KISZ vezetőséget, népdalkör szervezést. Én előtte három éven át, magam is, bő nyállal, de azért sajnáltam a nyomorultat. Egy darabig.

Péter János 59

TÉLAPÓ EST

Tóth István igazgatóhelyettes elvtárs a Télapó

ünnepségre péntek estét jelölte ki, a decemberi fizetés napját, a lebonyolító természetesen a Mező Imre Gimnázium KISZ alapszervezete. Szóval Gusztika szív, nekem meg egyedül kell innom, vagy szólok Attilának. Gondoltam én, amíg Tóth Pesta nem hívatott, *jöjjön, Török kartárs, igyunk meg egy feketét.* Ez se lesz ingyen, gondoltam, *Gyűjtsunk rá,* és Helikonnal kínált, szóval végem.

Károly, mi a terve péntek estére, kezdi, ez kábé azt jelenti, hogy találja ki, mi az én tervem a maga péntek estéjével. Olcsón nem akartam magam adni, bepróbálkoztam azzal, hogy *Jánosi kollégával arra gondoltunk, hogy sakkozunk egy jót.* Ugyan Attila ekkor még nem tudott róla, de berúgni bármikor hajlandó volt. *Szép dolog a sakk, Kádár elvtárs is sakkozik, én is szoktam járni sakk klubba, de hát most már annyi a dolgom, hogy nem szokok,* sóhajt egyet, pedig a készülő kandidátusi dolgozatánál valószínűleg többet érne, ha sakkozna. Vagy ha fogat mosna, bár a cigaretta és a kávé tompít valamit a savanyú fokhagymaszagon. Annyira büdös volt szegény Pesta szája, hogy Leonyid Iljics sem adott volna neki nyelves puszit. *Megértem, hogy szeretnek sakkozni, de most lenne egy magának való feladat.* Konyakkal nem kínált, akkor olyan nagyon nem kell leköpní magamat.

Pénteken lesz a Télapó est, Takács kartárs és a KISZ-esek szervezik. *Gusztáv fiatal, de tehetséges kolléga, tavaly is ügyesen megoldotta,* mondtam, hátha nem szakad rám az egész. *Tehetséges, de még tapasztalatlan,* mondta Pesta, *ötödéves egyetemi hallgató, most fog diplomázni.* Szóval a fele fog rám szakadni, értettem meg a helyzetet. *Arra kérném, legyen ott maga is pár gyerekekkel.* Akkor a berúgást át kell tenni szombatra, gondoltam. *Segíthetnének énekelni, a termet berendezni. Tudja, nem akarok botrányt. Bizonyára hallotta, mi volt a Szabadság úton.* Persze, hogy hallottam, de szerettem, ha a vörösök egymást anyázzák, úgyhogy adtam az ártatlan. *Az az igazság, igazgatóhelyettes úr,* kezdtem, de ő szokása szerint kijavított, *István, magának csak István.*

Köszönöm, István, szóval eléggé leköt, hogy az orosz OKTV-re készítem föl a diákjaimat, nem figyeltem a híreket. Hazudtak ennél már nagyobbat is, nemhogy ezen a bolygón, de a ebben az irodában is, ez is belefért. És, végül is, tényleg lekötött, ahogy Emese magába feledkezve tölti ki a teszt-
60 *lapokat, én meg őbelé feledkezek. Ha nem jön el Balogh Brigi a maga 150 centijével és 90 kilójával, akkor az én kis drágámmal vagyok másfél órán át, nemhogy büntetlenül, de még fizetnek is érte. Amíg én nem fizetek mindenért. Gusztika szerint a tanári pályán lehetsz szakmailag tökéletesen alkalmatlan, nem nagy gond, ha alkoholista vagy, néhány kiosztott pofon is belefér, egy a tiltott gyümölcs, a tanítványod megdugni. Gusztika régi pedagógus családból származott. A megdugni kifejezést nem vettem zokon, nem tudott arról, hogy Emesétől kész vagyok, és, magamon is meglepődve, tisztességes szándékaim voltak vele. Illetve tisztességesek is.*

A Szabadság úti iskolára tegnap este nehéz nap virradt. Itt majdnem visszaköptem a kávé. Vezettük egy füzetben az aranyköpéseit, de ez most váratlanul ért. Mi történt? Kérdeztem aggódva, és arra jutottam, hogy megéri arrébb tenni a fizetésnap berúgást, mert most szépen szidja nekem egyik komcsi a másikat. Popovicsné kartársnő nagyon szép Téalapó estet akart. Beöltöztette az egyik kisfiút hőembernek. Ráadásul pont Gergely Gyuszikát, Gergely Sándor elvtárs kisunokáját. Húúú, ebbe belenyúlt rendesen Popovicsné, de nem tudtam sajnálni, csak a szegény kiskölköt. Gyuszikára fehér kartonruhát adott, technocollal ragasztott rá vattát, egy fehér papírmaszkot is kapott, meg egy répát. Van érzéke a széphez Mártikának – de a munkavédelem a szocialista munka elengedhetetlen része, a technika óráimon is nagy gondot fektetek rá. Ez kétségtelen, gondoltam, bár amilyen órákat tart, attól az embernek konnektorba támad kedve hugyozni. Szóval már majdnem az ő darabjuk következett a Téalapó esten, vártak a színpalak mögött, Márta meg, dohányos, hát, gondolta, belefér még egy cigaretta. Rágyújtott. Gergely Gyuszika egy pillanat alatt borult lángba, még a répa is megpörkölődött. Korondi kartárs mentette meg, egy vastag pokróccal rávetődött a kisfiúra, elfojtotta a tüzet. Gyuszikának az ijedségen kívül más baja nem lett, Gergely elvtárs mégis úgy ordibált Mártikával, hogy vigyázzba állt benne a takarmány. Béla mesélte, tudja, Popovics elvtárrsal egy munkásőr században vagyunk. Egy pillanatra megkedveltem Gergely elvtársat.

Károly, kérem, hogy legyen ott maga is. Legyen a heti OKTV készülés valamilyen szovjet dal a fenyőünnepélyről vagy a Téalapóról. Az a két kislány, Brigi meg Emese egész ügyesek, biztos meg tudnak valamit tanulni. Mit tehettem volna, végül is olcsón megúsztam, van ürügy egy kis emesézésre, benyomni meg szombaton fogunk.

Emesére egy szünetben találtam rá, parizeres zsömlét majszolt, mozgott az orra, mindig mozog, amikor eszik, ezt annyira szerettem benne. Csinos, pisze orra volt, annak is csak a hegye mozgott ilyenkor, mint egy dédelgetni való, külön életem élő kis jószág. Virgonc és csábító jószág. Emese nem rajongott az ötletért, de megnyugtattam, hogy igyekezni fogok, hogy a lehető legolcsóbban ússzuk meg. Balogh Brigi tudott gitározni, a *Vleszúruguaylaszjolocskát* tudta fejből, mellé még kaptak egy verset oroszul és magyarul, veszteni csak azt az egy órát fogjuk, amikor a szakszervezeti Téalapó elvtárs, született Takács Gusztáv kiosztja a csomagokat. A hullapelyhest meg társait csinálják a KISZesek, mi csak dísznek vagyunk.

Új Forrás 2017/10 – Péter János: Téalapó est

Magamban röhögtem Gusztikán, aztán cukkoltam is, hogy *húzd ki magad, Gusztika, még meg sincs a diplomád, máris ilyen felelősségteljes szerepet kapsz. Másoknak éveket kell várniuk, mire eljátszhatják a Téalapó elvtársat. Ha így folytatod, még Vlagyimir Iljics is lehetsz egy színdarabban.* Gyuszika olyasmi fajtalankodásra biztatott, amit Rimbaud csinálhatott Verlaine-nel, neki egy héten át próbálnia kellett, meg télapó-csomagot vásárolni. Hiába, nincs hatalom felelőség nélkül. Péntekre viszont elkészült. A menzán aznap csontlevest adtak hurkakolbásszal, zsíros volt, mint Tóth Pesta haja. A műsor ötkor kezdődött, a fizetés a zsebünkben, van időnk. *Ugorjunk be a Bátor Egérbe*, javasolta Gusztika, *csapassuk szét az ebédet.* Nem kellett nekem sem kétszer mondani, beültünk egy felesre. Én egy rumot kértem, Gusztika elkezdett flancolni, hogy Bloody Maryt akar. Szeretett olyasmit inni, amelyet mások hánynak.

Muszáj gusztustalankodnod ilyen szép ünnepen, Gusztika? Kétszer hittem életemben, hogy szeretem és bírom a vodkát, mindkétszer sírás lett a vége. Azóta a látványától és a szagától is rosszul vagyok.

Szégyllhetned magad, orosztanár létedre, kontrázott.

Julika, a nagymellű pincérlány, Gusztika titkos szerelme csak úgy volt hajlandó Bloody Maryt hozni, ha Gusztika megvett egy egész üveg paradicsomlét. *Nem engedi a főnök, szabadkozott.* Belefért, fizetésnap volt. Lazulás. Ilyenkor megengedtünk magunknak egy doboz jobb cigit, én ma még egy doboz Csongort is vettem. Kértünk kávét is, urak voltunk, nem vitás. És felélegeztünk. Lemegy a Téalapó est, holnap még egy nap tanítás, vasárnap nyugi, két hetet még dolgozunk, aztán téli szünet. A fenyőünnepélyt idén a magyaros munkaközösség szervezi, nekünk csak el kell tűrni. Élveztük a nyugit, ahogy a tömény leér a gyomorba, oldja a zsírt szakszerűen, aztán felmegy az agyba, tarkótájon robban, oldja a feszültséget, a hetet, a kollégákat, ezt

a barom Tóthot, a füstöt mélyen leszívjuk, lerakódik a tüdőnkbe egy kis gané, a többit kifújjuk, jól esik, bár tudjuk, hogy ennyi a mi nyomunk is a világban, egy lerakódott kis gané, és némi könnyen elszálló füst, majd kiszellőztetnek utánunk, ha meghalunk. Kell még egy felest inni, hogy elszálljon a

62 MIG, ahogy a Mező Imre Gimáziumot hívjuk, meg azt a kellemes tompulást, ami még nem részegség, nem is szalonspicc, csak boldog tompaság, amitől tudod az igát húzni, a pedagógus ópuima, az indiánok kokalevelet rágnak, a hanyatló nyugat ifjúsága a Coca-Cola mámorában fet-reng, nekünk ez jutott.

Befutott még néhány kolléga, Attila is, leültek mellénk, megbeszéltük a szombat esti iszogatót. Nekem aztán mennem kellett, Emesével meg Brigivel még volt egy próbánk, izgultak, pedig tök fölösleges. Gusztikának maradt még egy fél üveg paradicsomleve, eredeti nagykőrösi, ahhoz még kért vodkát, tisztán nem bírta a paradicsomlevet. *Gusztika, nem lesz sok*, kérdeztem, de azt mondta, a jelmez minden eltakar, úgy szigetel, hogy Tóth Pesta fokhagyma szagát se engedné át.

A KISZesek szépen feldíszítették a termet, volt lampion, fenyőág, havas tájkép, ha ettől nem hatódik meg a Téalapó elvtárs, akkor nincs szíve. Némi próba után beültünk a lányokkal, ott voltak már a szakszervezeti tag kollégák gyerekei is, nekik járt a télapó-csomag, ez volt az értelme a szakszervezeti tagságnak, meg két évente a beutaló. És nem is kellett két év, hogy a dömösi szakszervezeti üdülőben beszerzett körömgombámtól megszabaduljak. Énekelünk, vártuk, hogy jöjjön a Téalapó elvtárs. Aztán újra énekelünk, már öt óra múlt tíz perccel, de nem akart jönni. Rosszat sejtettem, de tehetetlen voltam, mégsem mondhatom, hogy átugrok a Bátor Egérbe az ott szivacsoló Téalapóért. Aztán egyszer csak hallottuk a csilingelést, A gyerekek szeme felcsillant, Vass Évike félve az édesanyjához bújt, rendben van, hogy jön a Téalapó, de talán könnyebb lenne, ha álmában történe, mint eddig szokott. Kinyílt az ajtó, bejött a rénszarvas és a krampusz, Bezdán Zsuzsit öltöztette be feketebe Gusztika, nemcsak Popovicsnének van érzéke a széphez, Gusztika is tudott. A gondok akkor kezdődtek, mikor a Téalapónak is át kellett lépni a küszöbön. Két lábbal kellett volna, ebből az egyik rendben is volt, a másikkal botlott csak bele. ...*ameg*, véltem kihallani a maszk mögül, ami a szeszszagot tényleg visszafogta, a hangot kevésbé.

A Téalapó leült, nyögött egyet, *Rohadtul elfáradtam, gyerekek*, kezdte, én ekkor már nagyon féltem. A gyerekek egy része nevetett, más részüknek természetes volt, nyilván a kollégák ugyanígy fáradnak el esténként otthon. A Téalapó elővette a listáját. *Acsádi ... Tomi..... gyere ide!* Minden egyes szó külön

küzdelem volt. Tomika félve kiment. *Énekeld ela ... aaa... Hullapelyhest!* Tomika valamit cincogott, egyik lábáról a másikra állva. A Téalapó a listájába mélyedt. *Hallom..., Tomi..., kizabárod a spájzból... a lekvárt. Vigyázzál gyerek! Vigyázzál, mondom! ... elhízol... mint anyád. Heee.* Acsádiné itt elsápadt, Tomika elsírta magát, én meg teli torokból elkezdtem énekelni a *V leszű- 63*
ragyilaszjolocskát, Emese is bekapcsolódott, intettem Briginek, hogy gitározzon, a kollégák vették a lapot, folytatták, én a tökrészeg Téalapó elvtárhoz léptem, kikísértem, közben megkértem Emesét, hogy a lista alapján ossza ki az ajándékokat. A szeme villant egyet, nem szerette a váratlan helyzeteket, de nem árt ha megszokja, mi a munkásszolidaritás. Majd duzzog egy kicsit, én meg megbékítem, szerettük ezt a játékot. Egyébként is ilyenkor a legszebb, mikor dőf egyet a kék szemével. A folyosón botlottunk Tóth Pestába, különösebb magyarázatot nem igényelt a dolog. *Vigyé haza, kérem, Károly, a kartársat. Holnap negyed nyolckor várom az irodámban. Takács kartárs, maga holnap nagyszünetben jelentkezik nálam.*

Új Forrás 2017/10 – Péter János: Téalapó est

Mindenre fel voltam készülve. Gusztikát hazavittem, elmagyaráztam neki, hogy ha miatta engem is kirúgnak, akkor nem a Bátor Egérben fog vodkázni, hanem egy szocotthonban eszi a tejbegrízt, és ebben a fogai egyáltalán nem fogják zavarni.

Szerencsére másnap Tóth igazgatóhelyettes elvtárs kávéval kínált, és úgy látta, hogy én mentettem meg a MIG-et a nagyobb bajtól. Fényezte kicsit magát, hogy lám, öreg róka ő, tudta, hogy baj lehet. Ebéd után megmondja, hogy mit döntött, de mindenképp példásan fogja megbüntetni Gusztikát. Na, gondoltam, csórikámnak szevasz, olcsón megússza, ha csak felfüggesztik az egyetemen, és két év lenti sorkatonai szolgálat után folytathatja.

Ebéd után újra hívatott mindkettőnket. Gusztikán látszott, hogy még mindig fáradt, reggel próbálkozhatott egy borotválkozással, jól összevagdalta magát, de a Pitralon arcszesz oldotta kicsit a másnapos kipárolgást. Olyan bűnbánó képet vágott, mint mikor a kiskutyát rajtakapja a gazdi, hogy ellopta a flekkent a grill sütőről. És körülbelül annyira is volt hiteles. Pesta prédikált egy nagyot a szocialista erkölcsről, a példamutatásról. Aztán közölte a döntését:

Takács kartárs, először is vesz egy nagy csokor virágot, és még ma felkeresi Acsádiné kartársnőt, és bocsánatot kér.

Meglesz, igazga... próbálkozott Gusztika, de Tóth akkorát ordított, hogy az igazi Téalapó is meghallotta, sőt, talán a Mikulás is, reakciós országokban: Maga majd akkor beszél, ha arra engedélyt kapott!

Gusztika hallgatott, mint nyuszi a fűben, közben csendesen bloody Mary szagúkat böfögött.

64 *Szóval bocsánatot kér. És, hogy tanuljon az esetből, példásan megbüntettem! Elfelejtetheti, hogy ajánlani fogom a Mező Imre Gimnázium Párt alapszervezetének tagságára! És a KISZ vezetését haladéktalanul adja át Török kartársnak!* Gusztika olyan szomorú arcot vágott, mint mikor a kisgyerek mégsem kap fagyaltot a strandon, de tudtam, hogy belül vigyorg, mint a fakutya.

Török kartárs, a két kislányt terjessze föl valamilyen jutalomra. Ne most rögtön, ne legyen feltűnő. Majd év végén. Köszönöm, elmehetnek.

Kimentünk a gimiből. Jó tíz méterre az épülettől megszólal Gusztika: *Gyere, meghívlak a Bátor Egérbe. Tudod – vigyorgott – ha biztos lettem volna benne, hogy ez a vége, akkor már tavaly megcsinálom.* Ismerős helyre küldtem, járt már ott, egészen újszülött korában. Aztán a Bátor Egérben átadta a KISZ alapszervezet vezetését. Egy vodka és egy kis Julika nézegetés után elküldtem virágot venni Acsádinének. Este Attilával meg vele iszunk, majd beszámol a hülyegyerek.

Kértem még egy fél rumot, mellé egy sört, futotta a fizetésből. Jövő héten majd három cent rum, szóda víz, hó végén semmi, vagy dianás sósborszesz. De most még úr vagyok, szivarra gyújtok, a rumtól szépen röpül a MIG. Mérleget vontam. A KISZ vezetés: szívás. De jön majd fiatalabb kolléga, aki átveszi. Pestánál van egy jó pontom, ezért cserébe lehet kérni ezt-azt. Emesét kiténtethetem legálisan, kap persze a kis töpszlimalac Brigi is. És lehet egy békülőset beszélgetni Emesével. Viszek csokit, hogy lássam, hogy mozog az orra hegye, amikor majszolja. Ha jobban belegondolok, már tavaly le kellett volna itatnom Gusztikát.

